

adaequate spectato actu sensationis, dicitur quod subiectum eius non est tantum principium simplex, multoque minus tantum corpus, sed coniunctum sive compositum ex simplici et corpore; quia et corpus ad ipsum actum modo suo concurrit.

Demonstratio IV. partis. Iam in declaratione innuimus hunc errorem, principium videlicet per se simplex posse fieri per accidens extensus, hoc est divisibile in partes. Docemus itaque principium eliciens actum sensationis ita simplex esse debere, ut in ipsa unione cum corpore maneat formaliter simplex h. e. indivisible. Sane 1° repugnat quod id quod per se est simplex, evadat formaliter extensus quacumque in hypothesi; ratio est quia repugnat ut aliquid idem manens propriam essentiam mutet in aliam. Quod quidem adeo est certum sicut principium contradictionis. *Simplex* autem et *formaliter extensus* sunt contradictoria praedicata, quae essentias diversas necessario supponunt. Ergo si principium sentiens debet esse simplex, nequit ulla in hypothesi fieri formaliter extensus. 2° Quia, licet per accidens h. e. unione cum corpore, fieret anima formaliter extensa, non amplius posset esse principium sensationis; quia, si formaliter extensa est, habet partes extra partes sicut corpus, quemadmodum igitur corpus nequit esse principium eliciens actum sensationis quia est formaliter extensus, ita neque anima poterit. Quare, etsi per accidens haec extensio ei adveniat, cum tamen advenerit, impedit ne sentire possit. Quod enim impedit non est id a quo extensio procedit, sed ipsa formalis extensio qua subiectum aliquod afficiatur. Ergo.

Et re quidem vera concipi nequit quomodo in quorundam mente haec duo conciliari possint, principium videlicet sentiens simplex esse, et principium sentiens existere non posse nisi formaliter extensus. Dico *existere non posse*, quia cum anima brutorum existere, iuxta eos saltem, non possit nisi in corpore, et in corpore sit *necessario in pluribus brutis formaliter extensa*, ea est talis, ut non possit existere nisi formaliter extensa. Quomodo ergo est simplex?

esset forte simplex si exsisteret separata: sed impossibilis ei est haec exsistentia separata a corpore. Est ergo simplex, ita tamen ut ei repugnet exsistere simplicem.

Obiici potest contra I. p. 1° sensatio est actus intrinsece extensus, ergo sufficit ad ipsam principium aliquod extensem.

Resp. Est actus intrinsece extensus, *dist. h. e.* est extensa impressio quae recipitur in corpore, *conc.* est extensa perceptio exprimens obiectum, *subd.* extensa formaliter, *neg.* virtualiter, *conc.* Et ita negatur consequens.

2° Quod non est extensus nequit affici a corpore, atqui principium eliciens sensationem afficitur a corpore, ergo est extensem.

Resp. *D. M.* Quod non est extensem, neque extenso coniunctum unam cum eo constituens naturam, nequit affici a corpore, *transm.* quod non est extensem, sed cum extenso coniunctum unam cum eo constituens naturam, *subd.* nequit affici a corpore immediate, *transm.* mediate, *neg.*

Contrad. m. Principium sentiens afficitur a corpore extrinseco immediate, *neg.* mediate, *conc.*

3° Materia perfecte elaborata mira edit phaenomena; ergo perfectius elaborata sensationem etiam edere poterit.

Resp. *D. A.* Edit phaenomena quae vires materiae non excedant, *conc.* quae excedant, *neg.* Iam vero sensatio vires materiae h. e. extensi excedit; est enim actus simplex et vitalis.

Contra II. p. Corpus est instrumentum sensationis, unde singulae illius partes, quae sensationi deserviunt, dicuntur *organa*: uniuntur ergo principium eliciens actum sensationis et corpus sicut causa principalis et instrumentalis; atqui haec non est unio naturae; ergo.

Respondeo corpus esse instrumentum coniunctum, h. e. copulatum principio sentienti in unitatem naturae. Instrumentum dicitur, quia inservit quidem sensationi, at non ipsum est quod elicit sensationis actum; non est tamen simplex instrumentum ea ratione qua sunt instrumenta artificis. Nam sensatio non fit quatenus principium sentiens moveat